

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

1 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 119 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

виразно виконувати музику та розуміти мистецькі виразні засоби. В сучасному світі ця компетентність важлива для культурного збагачення і успішної міжкультурної комунікації.

Ключові слова: компетентність, стиль, викладачі вокалу, мистецька школа, учні, художньо-стильова компетентність.

ON THE QUESTION OF ARTISTIC AND STYLE COMPETENCE OF FUTURE VOCAL TEACHERS OF ART SCHOOLS

***Abstract.** The author considered the theoretical aspects of the issue of artistic and stylistic competence of future vocal teachers of art schools. The essence of the concept's "competence", "style", "artistic and stylistic competence" was analyzed. Artistic and stylistic competence has been found to play a key role in today's world, where cultural diversity and musical styles play an important role. This competence involves the ability to recognize, understand and use different artistic styles and techniques in vocal art. In addition, knowledge of different styles and genres helps to clearly perform music and understand artistic means of expression. In today's world, this competence is important for cultural enrichment and successful intercultural communication.*

***Key words:** competence, style, vocal teachers, art school, students, artistic and stylistic competence.*

Провідним напрямом мистецької освіти є підготовка конкурентоспроможного, всебічно розвиненого фахівця, який володіє системою знань, умінь, навичок та фаховими компетентностями, наявність яких у сукупності забезпечать йому виконання функціональних обов'язків на високому рівні. Тому актуального значення набуває питання формування професійної компетентності фахівця, зокрема в процесі вокальної підготовки.

Професійна компетентність вокаліста залежить не тільки від музичних та інтелектуальних якостей, а й від здатності до самопізнання та емоційної саморегуляції, вміння розуміти та чутливо реагувати на стан інших людей, через музику виражати свої почуття. Тому професійна підготовка майбутнього викладача вокалу мистецької школи у закладі вищої освіти повинна відбуватися у гармонійній єдності вокально-технічного, художньо-творчого та емоційного розвитку.

Важливу роль у діяльності викладача мистецької школи мають його практичні та теоретичні знання про художні стилі, вміння орієнтуватися у стильових явищах, досвід творчої активності у цій галузі. Осмислення феномену стилю є одним із ключових підходів до вирішення проблем

формування художніх якостей особистості викладача мистецької школи та підготовки його до практичної діяльності.

Стиль є ключовим поняттям, без якого неможливе пізнання будь-якого художнього явища. На думку М. Шурдак, музичний стиль – це «система музичного мислення, ідейно-художніх концепцій, образів і засобів їх втілення, яка виникає на певному соціально-історичному ґрунті і пов'язана з певним світоглядом» (Шурдак, 2022, с. 8).

О. Коменда, спираючись на погляди В. Москаленка, зазначає, що музичний стиль це «психологічно зумовлена специфічність музичного мислення, яка виражається відповідною системною організацією ресурсів музичного мовлення в процесі створення, інтерпретування та виконання музичного твору» (Коменда, 2018, с. 3).

На основі аналізу наукової літератури можемо визначити музичний стиль як поєднання засобів художньої та музичної виразності, який склався під впливом історичних соціокультурних умов і відображає естетичні погляди різних груп суспільства певної історичної епохи або творчого напрямку.

Вокальну компетентність Лі Чуньпен розглядає як «особистісне утворення, що виражає здатність до яскравого втілення художньо-образного змісту музичного твору на основі використання сукупності вокально-виконавських знань, умінь та навичок, а також досвіду емоційно-ціннісного ставлення до вокального мистецтва» (Лі Чуньпен, 2013, с. 4).

На думку Чай Пенчена, художньо-стильову компетентність можна трактувати як «здатність спеціаліста виконувати вимоги освітньої практики, тобто діяти у відповідності до певної компетенції, спираючись на свої знання та вміння в царині художніх стилів мистецтва» (Чай Пенчен, 2014, с. 10).

В основу будь-якої компетентності полягають знання, вміння, навички та здатність застосовувати їх у професійній діяльності на високому рівні. На основі аналізу науково-методичної літератури можемо зробити висновок, що художньо-стильова компетентність викладача вокалу ґрунтується на художньо-творчих вміннях, до яких, спираючись на дослідження Чай Пенчена відносимо: вміння стильового аналізу музичних творів, вміння знаходити стильову єдність та стильову відмінність виконуваних творів, вміння встановлювати відношення музичного твору до певного стилю, а також інтерпретаційні, тобто музично-творчі вміння (Чай Пенчен, 2014).

Вміння стильового аналізу вокальних творів залежить від наявного тезаурусу, адже чим більшим обсягом знань володіє викладач, тим краще відбувається аналітика сприймання.

Вміння встановлювати стильову єдність або відмінність виконуваних творів, вміння встановлювати належність твору до певного стилю також

ґрунтуються на емпіричних знаннях, в яких акумулюються враження від сприймання художньої форми, емоційні реакції, художньо-образні асоціації та художньо-образний досвід спілкування з музичними творами. Викладач, який володіє вищезначеними вміннями, здатний виявити належність кожного конкретного твору до певного історичного, етнічного, жанрового, а іноді й до індивідуального стилю.

Отже, художньо-стильова компетентність викладача вокалу включає в себе обізнаність щодо різних музичних стилів і жанрів, що дозволяє відповідати на потреби та інтереси учнів. Викладач повинен мати глибокі знання про вокальні техніки, а також вміти навчати і керувати розвитком вокальних здібностей учнів у різних стилях, включаючи поп, рок, джаз тощо. Крім того, викладач повинен бути здатний допомагати учням виразно виконувати вокальні твори відповідно до стилю, надавати поради щодо інтерпретації та техніки для кожного жанру, тим самим розвиваючи їхній творчий потенціал та музичні здібності.

Список використаних джерел

1. Коменда, О. (2009). Музикознавчі інтерпретації поняття стилю. *Музикознавчі студії Інституту мистецтв Волинського національного університету ім. Лесі Українки та Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*, 3, 66–76.
2. Лі, Чуньпен. (2013). *Методика формування вокальної компетентності майбутніх учителів музики*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
3. Чай, Пенчен. (2014). *Формування художньо-стильової компетентності майбутнього вчителя музики України і Китаю*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
4. Шурдак, М. І. (2022). *Аналіз музичних творів*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки.